

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE
v študijnom odbore 5. 1. 1 Architektúra a urbanizmus

Autor: **Ing. Arch. Zuzana Čerešňová, PhD.**
Fakulta architektúry STU Bratislava

Názov práce: **Tvorba inkluzívneho prostredia škôl metódou univerzálneho navrhovania**

Téma habilitačnej práce je spoločensky nanajvýš aktuálna. Zaoberá sa aktuálnou, zároveň zložitou i citlivou problematikou architektonickej podpory tvorby inkluzívneho prostredia škôl v kontexte implementácie metód univerzálneho navrhovania. Apel pružnejšej podpory rôznorodosti populácie v intenciách inkluzívnej pedagogiky sa na Slovensku v odborných i laických kruhoch začal výraznejšie prejavovať v horizonte niekoľkých posledných rokov, predovšetkým po vstupe do EÚ. Rešpektovanie inklúzie marginalizovanej populácie (v protiklade s jej exklúziou a segregáciou ešte v nedávnom období) a prekonávanie nežiaducich stereotypov si vyžaduje zmenený pohľad na diverzitu potrieb zdravotne hendikepovaných a sociálne znevýhodnených osôb i nadaných jednotlivcov, nový prístup a kultúru, sociálnu zaangažovanosť spoločnosti a decíznej sféry na etablovaní inkluzivity v praxi. Výber témy je o to aktuálnejší, že doposiaľ nebola uvedená problematika predmetom komplexnejšieho systematického odborného výskumu v oblasti architektúry a urbanizmu. Je výrazom zainteresovanosti habilitantky prispieť k zmene existujúceho status quo v rámci jej pedagogického pôsobenia i výzvou pre architektonickú prax s dôrazom na aplikáciu metódy univerzálneho navrhovania pri tvorbe vzdelávacieho prostredia interiérov a exteriérov škôl.

Obsah habilitačnej práce má informačný a hodnotiaci charakter, rozčlenený do 8 logicky nadväzujúcich kapitol. V prvých troch kapitolách sa autorka zaoberá vyčerpávajúcim popisom problematiky inkluzívneho vzdelávania v intenciách pedagogickej vedy. Široko koncipovaná druhá kapitola predstavuje exkurz do historického kontextu, vývoja a stavu inkluzívneho vzdelávania vo vybraných európskych krajinách a na Slovensku i prehľad o legislatíve v danej oblasti. Z pohľadu praktizujúceho architekta je zaujímavou tretia kapitola s konkrétno zadanými požiadavkami vzdelávania osôb (žiakov, poslucháčov, študentov, dospelých) so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podľa štandardnej kategorizácie (osobitne druhov zdravotného ich znevýhodnenia, osôb zo sociálne znevýhodneného prostredia a osôb s nadaním) v dimenziách odbornej diagnostiky a jednoznačnou indikáciou ich potrieb a nárokov, ako najvýznamnejšieho predpokladu ich reflexie pri implementácii princípov univerzálneho navrhovania pri projektovaní školských objektov a ďalších účelových vzdelávacích zariadení. Popis metód tvorby inkluzívneho prostredia v 4. kapitole nadväzuje na obsah 5. kapitoly, v ktorej autorka naznačila aplikáciu metódy univerzálneho navrhovania vo vzťahu k výchovno-vzdelávaciemu procesu, resp. k procesu učenia a vyučovania. Prínosom 6. kapitoly je analýza súčasného stavu implementácie princípov univerzálneho navrhovania na

Slovensku, prehľad medzinárodných dokumentov v danej oblasti a charakteristika fundamentálnych princípov rozpracovaná v siedmich podkapitolách, ktoré sú z môjho pohľadu, najhodnotnejšou časťou práce spolu s 3.kapitolou. Zaujímavý a inšpiratívny pre vzdelanie budúceho architekta je štúdijný prístup v prieskume, uvedený v 7. kapitole, spôsobom empatických simulačných cvičení. Vysoká výpovedná hodnota výsledkov realizovaného prieskumu o neuspokojivom stave súčasných podmienok na inkluzívne vzdelávanie v tejto kapitole, racionálne vyúsťuje do záverečnej 8. kapitoly, v ktorej autorka komplexne zhodnotila význam akceptácie a reflexie špecifických požiadaviek inkluzívneho vzdelávania pri implementácii univerzálneho navrhovania v projekčnej v praxi.

V záverečnom hodnotení práce môžem konštatovať, že predložená práca preukazuje svojou štruktúrou a zvolenou metodikou výbornú orientáciu autorky v zvolenej problematike .

Drobné pripomienky mám ku grafickej úrovni prezentácie uvádzaných príkladov v 7. kapitole, v kvalite a veľkosti niektorých fotografií, ako aj drobných nepresností v uvádzaní autorov jednotlivých stavieb resp. ich absenciu v niektorých príkladoch. Tieto nedostatky však nepovažujem za principiálne v súvislosti s témou habilitačnej práce a preto ich nebudem podrobnejšie konkretizovať.

Vzhľadom na skutočnosť, že habilitačnú prácu vnímam predovšetkým z pozície praktizujúceho architekta, je táto téma nepochybným prínosom nielen pre pedagogickú prax a výukové účely pre budúcich architektov, ale aj výzvou pre autorku práce: aktuálne spracovať odbornú publikáciu aj pre „architektov z praxe“ za účelom prehĺbenia ich „dovzdelania“ v tejto oblasti. Bolo by zaujímavé v aktuálnej situácii „dnešných“ sofistikovaných technológií, týmto inšpirovať zaujímavé a dovoľím si tvrdiť, že aj finančne nenáročné riešenia, vzhľadom na ich prínos a spoločenský význam.

Predloženú habilitačnú prácu považujem za významný počin v tejto oblasti poznania a preto po úspešnej obhajobe a súhlase komisie, navrhujem Ing. arch.Zuzane Čerešňovej, PhD. udeliť pedagogicko-vedecký titul “docent” .

V Bratislave, 4. apríla 2014

Ing. arch. Juraj Polyák